# ประเด็นการถือศีลอดหกวันเชาวาล ก่อนการชดใช้ของเดือนเราะมะฎอน

[ ไทย ]

# صوم الست من شوال قبل القضاء

[ باللغة التايلاندية ]


**ดร.ซัลมาน บิน ฟะฮัด อัล-เอาดะฮฺ**

**د. سلمان بن فهد العودة**



แปลโดย: ซุฟอัม อุษมาน

ترجمة: صافي عثمان

ตรวจทาน: ซุฟอัม อุษมาน

مراجعة: صافي عثمان

จาก: www.islamtoday.net

المصدر: موقع الإسلام اليوم

สำนักงานความร่วมมือเพื่อการเผยแพร่และสอนอิสลาม อัร-ร็อบวะฮฺ กรุงริยาด

المكتب التعاوني للدعوة وتوعية الجاليات بالربوة بمدينة الرياض

1428 – 2007

islamhouse.com

## صوم الست من شوال قبل القضاء

أجاب عليها : د.سلمان بن فهد العودة

السؤال : كثر الاختلاف في مسألة صوم الست قبل صيام المرأة ما عليها من القضاء خاصة وأن القضاء قد يستغرق شهر شوال كله فكيف تصنع في هذه الحالة ؟

ประเด็นการถือศีลอดหกวันเชาวาลก่อนการชดใช้ของเดือนเราะมะฎอน
คำตอบโดย เชค ซัลมาน บิน ฟะฮัด อัล-เอาดะฮฺ

**ถาม** : มีความขัดแย้งกันมากในประเด็นที่ว่า มุสลิมะฮฺที่ยังไม่ได้ถือศีลอดชดใช้ของเดือนเราะมะฎอน จะถือศีลอดหกวันในเดือนเชาวาลได้หรือไม่ โดยเฉพาะในกรณีที่บางครั้งการชดใช้ของเราะมะฎอนอาจจะต้องใช้เวลาในเดือนเชาวาลเกือบทั้งเดือนเลยทีเดียว ในกรณีนี้นางควรจะทำอย่างไร ?

**ตอบ** : อัลหัมดุลิลลาฮฺ เศาะละวาตและสลามจงมีแด่ศาสนทูตของอัลลอฮฺ ...

เหล่าฟุเกาะฮาอ์มีความขัดแย้งกันแต่แรกในประเด็นที่ว่า สามารถถือศีลอดสุนัต(หมายถึงถือศีลอดสุนัตโดยรวมไม่ใช่เฉพาะถือศีลอดหกเชาวาลเท่านั้น – ผู้แปล)ก่อนการถือศีลอดชดของเดือนเราะมะฎอนได้หรือไม่? มัซฮับหันบะลีย์เห็นว่า ถือว่าใช้ไม่ได้ที่จะทำเช่นนั้น ส่วนมัซฮับหะนะฟีย์และมาลิกีย์ เห็นว่าอนุญาตให้ถือศีลอดสุนัตก่อนการชดใช้ของเราะมะฎอนได้ แต่มาลิกีย์ก็ยังเห็นว่าเป็นการมักรูฮฺนอกจากในกรณีที่เป็นการถือศีลอดสุนัตมุอั๊กกะดะฮฺ ในขณะที่มัซฮับชาฟิอีย์มีความเห็นว่า หากการยืดเวลาการถือศีลอดชด(เกาะฎออ์)เป็นเพราะมีสาเหตุจำเป็นก็อนุญาต ถ้าไม่มีเหตุจำเป็นก็ไม่อนุญาต (บะดาอิอฺ อัศ-เศาะนาอิอฺ 2:104, มะวาฮิบ อัล-ญะลีล 2:448, นิฮายะตุล มุหตาจญ์ 3:211, ชัรห์ มุนตะฮา อัล-อิรอดาต 1:456)

ฝ่ายที่เห็นว่าอนุญาตให้ถือศีลอดสุนัตก่อนการชดได้นั้นยึดโองการอัลกุรอานที่ว่า

**«فعدة من أيام أخر»**

ความว่า "ดังนั้นจงชดใช้มันในวันอื่นๆ" (อัล-บะเกาะเราะฮฺ : 184)

โองการนี้ชี้ให้เห็นว่าการชดใช้นั้นสามารถยืดเวลาได้ ดังนั้นจึงอนุญาตให้ถือศีลอดสุนัตก่อนการชดได้ และยึดคำพูดของอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮา ที่ว่า "**ฉันมีภาระต้องชดใช้การถือศีลอดเราะมะฎอนอยู่ แต่ไม่สามารถถือชดได้นอกจากในเดือนชะอฺบาน(ก่อนเราะ**

**มะฎอนถัดไป) ทั้งนี้เพราะต้องคอยปรนนิบัตท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม"** (บันทึกโดย อัล-บุคอรีย์ และมุสลิม)

ส่วนฝ่ายที่เห็นว่าไม่อนุญาตให้ถือศีลอดสุนัตก่อนการถือศีลอดชด ยึดหะดีษของอิบนุ อับบาส เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮุมา จากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ที่ว่า **"พวกท่านจงชดใช้ให้กับอัลลอฮฺก่อน เพราะอัลลอฮฺนั้นควรแก่การรักษาสัญญาต่อพระองค์ยิ่งกว่า"** (บันทึกโดยอัล-บุคอรีย์) และเพราะว่าการถือศีลอดวาญิบยังคงเกี่ยวพันเป็นภาระหน้าที่ของเขา ถ้าหากเขาตายไปก่อนที่จะชำระให้สิ้นพร้อมๆ กับการละเลยนั้น เขาจะถูกคิดบัญชีสอบสวน ซึ่งต่างจากสิ่งที่เป็นสุนัต – อย่างไรก็ตามประเด็นนี้ยังมีมุมมองและรายละเอียดอื่นอีกด้วย - และเพราะว่าผลบุญที่ขึ้นกับการทำสิ่งวาญิบนั้นยิ่งใหญ่กว่าผลบุญของการทำสิ่งที่สุนัต นอกจากนี้ยังมีรายงานว่ามีคนถามอบู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮุ ถึงการถือศีลอดสิบวันซุลหิจญะฮฺก่อนการชดของเราะมะฎอน ท่านตอบว่า **"จงเริ่มด้วยสิทธิของอัลลอฮฺ จงชดใช้มันเสียก่อน จากนั้นก็ทำสิ่งที่สุนัตตามแต่ท่านต้องการ"** (บันทึกโดยอับดุรรอซซาก ด้วยสายรายงานที่เศาะฮีหฺ)

ส่วนเรื่องที่สองในประเด็นการถือศีลอดหกวันของเดือนเชาวาลก่อนการถือศีลอดชดใช้ของเดือนเราะมะฎอนก็มีความเห็นขัดแย้งระหว่างฟุเกาะฮาอ์เช่นกัน กล่าวคือ

รายงานหนึ่งของมัซฮับหันบะลีย์ เห็นว่า ไม่อนุญาต ด้วยการยึดหลักว่าต้องชดใช้ก่อน และยึดหะดีษที่เล่าจากอบี อัยยูบ เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮุ จากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ที่ว่า **"ผู้ใดที่ถือศีลอดเราะมะฎอนแล้วถือศีลอดตามหลังจากนั้นหกวันในเดือนเชาวาล นั่นเสมือนว่าเขาได้ถือศีลอดถึงหนึ่งปี"** ผลบุญที่ว่านี้จะไม่เกิดขึ้นนอกเสียจากต้องถือศีลอดของเราะมะฎอนในสมบูรณ์เสียก่อนเท่านั้น ในความเห็นของพวกเขา

แต่ความเห็นที่ใกล้กว่า(คือน่าจะถูกต้องกว่าในความเห็นของผู้เขียน) คือ อนุญาตให้ถือศีลอดหกวันก่อนการชดได้ นี่เป็นความเห็นของมัซฮับหะนะฟีย์, มาลิกีย์ และชาฟิอีย์ รวมทั้งรายงานหนึ่งจากมัซฮับหันบะลีย์เอง ซึ่งอิบนุ กุดามะฮฺและท่านอื่นๆ ได้เลือกเอาความเห็นนี้ โดยยึดเอาความโดยรวมของโองการอัลกุรอาน(ที่อ้างแล้วข้างต้น)และคำพูดของอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮา และการยอมรับของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ต่อการกระทำของนาง

ส่วนหะดีษของอบู อัยยูบ เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮุ ที่ว่า "ผู้ใดที่ถือศีลอดเราะมะฎอน" นั้น ถือว่าเป็นการระบุเชิงรวมในกรณีปกติ(คือในกรณีที่ถือศีลอดเราะมะฎอนจนครบ - ผู้แปล) หรืออาจจะตีความว่าหมายรวมถึงการถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอนและการถือศีลอดชดที่ค้างอยู่ด้วย ดังนั้นถ้าเขาถือศีลอดในเดือนเราะมะฎอนส่วนหนึ่งและได้ละศีลอดในบางวันเพราะเหตุจำเป็น แล้วถือศีลอดชดในเดือนเชาวาล การกระทำของเขาก็ยังถูกต้อง ทั้งๆ ที่เขาไม่ได้ถือศีลอดเราะมะฎอนในเดือนเราะมะฎอนจริงๆ แต่เป็นการถือศีลอดชด ดังนั้นประโยคที่ว่า "ผู้ใดที่ถือศีลอดเราะมะฎอน"

จึงรวมทั้งผู้ที่ถือศีลอดจริงๆ ในเดือนเราะมะฎอนและผู้ที่ถือศีลอดชดหลังจากนั้น ทั้งนี้ด้วยสาเหตุที่ถูกต้องตามหลักศาสนาเช่น ต้องเดินทาง หรือป่วยไข้ เป็นต้น

และหากจะถือเอาประโยคที่ว่า "ผู้ใดที่ถือศีลอดเราะมะฎอน" ด้วยความหมายเดิมอย่างผิวเผิน สตรีหลายคนก็จะไม่รวมอยู่ในความประเสริฐนี้ เพราะผู้หญิงบางคนอาจจะมีความจำเป็นถือศีลอดไม่ได้ระหว่างเดือนเราะมะฎอนและต้องชดหลังจากนั้น ถ้าจะกล่าวว่านางถือศีลอดชดหลังจากวันอีด นั่นเป็นการถือชดของเราะมะฎอน(ไม่ใช่ถือศีลอดเราะมะฎอนจริงๆ) แต่เท่ากับว่าได้ถือศีลอดเราะมะฎอนแล้ว ถ้าถือศีลอดตามอีกหกวันนางก็จะได้ผลบุญตามที่ระบุในหะดีษไม่ว่าจะถือศีลอดในเดือนชะอฺบานหรือเดือนอื่นๆ

ดังนั้นความหมายของหะดีษที่ว่า "ผู้ใดที่ถือศีลอดเราะมะฎอน..." จึงไม่ใช่ความหมายโดยผิวเผิน แต่ความหมายของหะดีษก็คือ การถือศีลอดให้ครบสามสิบหกหรือสามสิบห้าวัน เมื่อใครถือศีลอดสามสิบวันของเราะมะฎอน ไม่ว่าจะเป็นการถือศีลอดจริงๆ หรือการถือชด บวกกับอีกหกวันในเดือนเชาวาล เขาก็ย่อมได้รับผลบุญนี้ ไม่ว่าจะชดก่อนหรือหลัง

ถ้ากล่าวว่าจำเป็นต้องชดก่อน สตรีที่คลอดบุตรบางคนอาจจะมีเหตุจำเป็นถือศีลอดเราะมะฎอนไม่ได้ทั้งเดือน(แล้วต้องมาชดในเดือนเชาวาลจนหมดเดือนไม่ทันถือศีลอดหกวัน - ผู้แปล) เช่นนี้นางก็จะไม่ได้รับผลบุญจากความประเสริฐนี้ เช่นเดียวกับคนที่มีความจำเป็นอื่นๆ นอกจากสตรี

เป็นที่รู้กันว่า สิ่งที่เป็นฟัรฎูนั้น ถ้ามีเวลายืด/กว้างขวางให้ปฏิบัติ ก็อนุญาตให้ปฏิบัติสิ่งที่สุนัตก่อนได้ เช่น ถ้าหากมีการอะซานซุฮริขึ้นมา ก็อนุญาตให้ละหมาดสุนัตเราะวาติบก่อนซุฮริก่อนได้ ทั้งๆ ที่เราถูกใช้ให้ละหมาดฟัรฎูอยู่ เพราะเวลายังมีอีกเยอะ เช่นเดียวกับกรณีการถือศีลอดชดของเราะมะฎอนซึ่งเวลาของมันยังมีอยู่อีกเยอะตามที่มีระบุในหะดีษอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮา ข้างต้นและอายะฮฺที่อ้างแล้วโดยไม่ระบุว่าหมดสิ้นเมื่อใด อีกทั้งหะดีษของอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮา นั้นยังชี้อีกว่า – วัลลอฮฺ อะอฺลัม – นางได้ถือศีลอดสุนัตก่อนการชดเราะมะฎอน โดยรวมแล้วนางน่าจะถือศีลอดหกวันในเดือนเชาวาลด้วย เพราะท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ก็ได้สนับสนุนให้นางทำอิบาดะฮฺสุนัตอย่างเนืองนิจอยู่แล้ว ทั้งยังมีรายงานว่านางได้ถือศีลอดวันอะเราะฟะฮฺ

ด้วยเหตุนี้ หะดีษของอบี อัยยูบ เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮุ นั้นจึงไม่ใช่หลักฐานที่ชัดเจนสำหรับทั้งสองฝ่าย(ที่จะยึดมาใช้เป็นหลักฐานว่าอนุญาตให้ถือศีลอดหกวันก่อนการชดได้หรือไม่) เพราะผู้ที่ให้น้ำหนักแก่การชดเราะมะฎอนมากกว่าก็จะกล่าวว่า คนที่ต้องใช้เวลาในเดือนเชาวาลทั้งเดือนเพื่อถือชดของเราะมะฎอน เขาก็ต้องถือศีลอดชดหกวันของเชาวาลในเดือนอื่นอีก เมื่อเป็นเช่นนี้มันก็จะไม่ใช่หกวันในเดือนเชาวาลอีกต่อไป หรือผู้ที่ต้องใช้เวลาในเดือนเชาวาลทั้งเดือนเพื่อการชดของเราะมะฎอนก็จะไม่ได้รับผลบุญนี้

ความหมายที่ถูกต้องมากกว่าจึงน่าจะหมายถึง การถือศีลอดเราะมะฎอน ไม่ว่าจะเป็นการถือศีลอดจริงๆ หรือถือศีลอดชด ถึงแม้ว่าจะยืดเวลาไปชดในเดือนอื่น เพราะผู้ที่ละศีลอดในเราะมะฎอนเพราะเหตุจำเป็น แล้วเขาได้ถือศีลอดชด เขาก็จะได้รับผลบุญอย่างสมบูรณ์ และเป็นการถูกต้องที่จะกล่าวว่าเขาได้ถือศีลอดเราะมะฎอนแล้ว และทุกความดีนั้นจะคูณเป็นสิบเท่า (หมายถึงการถือศีลอดในเราะมะฎอนหนึ่งเดือนจะเท่ากับการถือศีลอดสิบเดือน) และการถือศีลอดหกวันในเชาวาลก็จะเท่ากับหกสิบวันหรือสองเดือนเช่นกัน

สิ่งนี้เป็นสิ่งที่สะดวกกว่าแก่ผู้คน และมีแรงจูงใจให้พวกเขาปฏิบัติซุนนะฮฺนี้ได้มากกว่า เพราะหลายคนที่ไม่สามารถรวมการชดและการถือศีลอดหกวันในเดือนเชาวาลได้ หรือเป็นการยากลำบากสำหรับพวกเขา จึงปล่อยปะละเลยไปเสีย

แต่สิ่งที่สมควรที่สุดสำหรับคนๆ หนึ่ง – นอกเหนือจากจะเป็นการหลีกเลี่ยงประเด็นความขัดแย้งแล้ว – คือให้เขาถือศีลอดชดเสียก่อน เพราะนั่นเป็นการรีบเร่งทำความดีและรีบเร่งชำระหนี้ผูกพันให้หมดไป และถือว่าการทำเช่นนี้ถูกสนับสนุนอย่างยิ่ง

นอกเหนือจากที่กล่าวมาทั้งหมดก็คือ ประเด็นนี้เป็นประเด็นความขัดแย้งในเรื่องสาขาที่เล็กน้อย อาจจะมีการพูดแลกเปลี่ยนความเห็นได้ อย่าให้ถลำลึกกลายเป็นการโต้เถียงใหญ่โตโดยไม่จำเป็น – ขออัลลอฮฺชี้ทางสู่ความถูกต้อง.